

Зидно сликарство Виминацијума

ПОЛИТИКА 15.април 2000.године

Дивна из Виминацијума – фреска III век

ЛИЦЕ ИСКРЕННОСТИ

За разлику од тада уобичајених, типизираних представа људских фигура, портрет младе покојнице из Виминацијума (IV век) до савршенства поетизује карактерне црте непознате жене

Далеко одлутали поглед младе жене, чији лик краси једну од двадесет осам осликаних античких гробница у Виминацијуму, изненадио је археологе - прве људе који су после шеснаест векова крочили у тишину давно затворене грађевине. Након открића (осамдесетих година) ова грађевина је ушла у стручну литературу под називом Паганска гробница. Антрополошком анализом утврђено је да су у њој сахрањене две особе - млада женска особа стара 23 године, чији остаци костију говоре о тешком обољењу кука, и мушка особа, стара око 60 година.

*Златна камеја и златни медаљон од двослојног опала
– Виминацијум III век*

Портрет покојнице до појаса израђен је у фреско техници и представља велику загонетку касноантичког сликарства. За разлику од других портрета насталих у то време (IV век) широм Медитерана, портрет из Виминацијума наглашава и до савршенства поетизује карактерне црте људског лика, а избегава шематизован и типизиран приступ фигури. Да ли је уметник радио према моделу, ко је био тај човек, каквим је знањима владао у области сликарске технике и језика симбола, којој радионици је припадао, нека су од питања на која покушава да одговори доктор Миомир Кораћ, научни сарадник београдског Археолошког института, у књизи „Сликарство гробница у Виминацијуму“ (Народни музеј, Пожаревац, 1998).

Небески лов

- Реч је о изванредној техници осликавања којој готово да нема премца у касноантичком периоду. Издвајају се две сликарске композиције - једна, откривена у хришћанском гробу, представља коњаника у сцени земаљског, а потом и небеског лова са Христовим монограмом, а друга, паганска, портрет је женске особе. Ове фреске су доказ да је у Виминацијуму током четвртог века постојала изузетна сликарска радионица, објашњава Миомир Кораћ.

Земаљски јахач – фреска IV век Виминацијум

Мада не постоје елементи који би указали на уметника који је осликавао унутрашњост меморијалних грађевина, дело говори о страсном трагачу за новим облицима, слободнијим у односу на до тада важеће сликарске форме. Портрет младе покојнице наговештава нешто што ће се у сликарству јавити тек вековима касније, у време ренесансе. Миран и свечан став фигуре, богата одора и накит говоре о њеном достојанственом положају. На женском лицу само се назире благи грч мишића који открива емоције. То лице није строго изражајно - оно пре свега делује искрено. Лак смешак и чедан поглед одају нежну, женствену и питому нарав. Лирско расположење модела сликар је изразио и тоновима беле, окер, браон и плаве боје. Задржавајући индивидуалне црте - издужено лице, бадемасте очи, дуг, танак нос, издужен врат, пажљиво зачешљана коса, уметник је истакао пре свега емоције и душевну лепоту младе жене.

Приносилац хлеба

Ни фреска која се налази на супротиом зиду паганске гробнице, а која представља слугу - приносиоца у динамичном, дијагоналном ставу са овалним послужавником и два венца хлеба, својом уметничком оствареношћу не заостаје за портретом покојнице. Откриће фрескосликарства учинило је да Виминацијум, антички град који је заузимао простор данашњих села Стари Костолац и Дрмно (14 километара од Пожаревца), надрасте оскудна историјска сведочанства о значајном војном упоришту. После деценијског истраживања Виминацијум се указао као културно седиште које је у својој историји дугој шест векова имало веома динамичан развој.

Слуга приносилац – фреска IV век Виминацијум

У светлу тог сазнања настала је и књига „Сликарство гробница у Виминацијуму”. Због необичног дизајна она је објављена у малом броју пробних примерака и до данас није представљена широј јавности. Писана је на преко две стотине страна, са бројним црно-белим фотографијама, колор таблама, више упоредних хронолошких табела, речником мање познатих термина и интегралним преводом на енглески језик. У тврдом повезу, на угловима ојачана месинганим оковима, књига се затвара копчама као ковчежић и подсећа на староримске диптихе. Аутор дизајна је такође Миомир Кораћ, археолог који покушава да своју област проучавања приближи што више визуелном начину изражавања и методама модерних, техничких наука.

Светлана Марковић - Штрбац